

Datum
2016-03-10

Remissyttrande: Utkast till lagrådsremiss Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (dnr Ju2016/01307/L7)

Arbetsförmedlingen har ombetts att lämna svar på ovanstående remiss och lämnar härmed sitt yttrande.

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen har sammanfattningsvis följande synpunkter:

- Arbetsförmedlingen anser att gruppen med ettåriga uppehållstillstånd ska få delta i etableringsuppdraget så länge de har ett giltigt uppehållstillstånd eller tills de fått ett lagakraftvunnet avslag på sin förlängningsansökan. För att detta ska vara möjligt måste staten se till att alla myndigheter och aktörer inom etableringsuppdraget får de regelverk och resurser som krävs för att säkra gruppens etableringsprocess.
- Arbetsförmedlingen anser att regeln om anställning som grund för permanent uppehållstillstånd allvarligt försämrar möjligheten att tillvarata nyanländas kompetens och utgör ett hinder i myndighetens arbete för att motverka rekryteringsproblemen på arbetsmarknaden. Den föreslagna kopplingen mellan anställning och permanent uppehållstillstånd bör därför utvidgas för att ta hänsyn till människor med erfarenhet från bristyrken och behovet av validering.
- Arbetsförmedlingen behöver ökade resurser och rimlig tid för att förbereda och ställa om verksamheten. Detta med anledning av att konfliktfyllda situationer med hot och våld och annan otillbörlig påverkan mot myndighetens personal riskerar att öka.

Datum
2016-03-10

Arbetsförmedlingens synpunkter

Arbetsförmedlingen lämnar följande synpunkter på lagförslagen. Numreringen och rubrikerna nedan utgår från kapitelindelningen i utkastet till lagrådsremiss.

5.3 Tidsbegränsade uppehållstillstånd

Arbetsförmedlingen noterar att av de som fick uppehållstillstånd i Sverige under 2015 var 13 600 flyktingar och 18 500 alternativt skyddsbehövande. Av de som var alternativt skyddsbehövande var 16 700 från Syrien. Om sammansättningen av de som får uppehållstillstånd i Sverige blir den samma även framöver innebär det att merparten av de som tillhör målgruppen för etableringsuppdraget kommer att ha ettåriga uppehållstillstånd. Av alla som ansökte om asyl under 2016 var exempelvis 51 000 från Syrien.¹

I lagrådsremissen framgår det att de med ettåriga uppehållstillstånd kommer att få etableringsplaner som motsvarar tiden för deras uppehållstillstånd. För Arbetsförmedlingen och deltagarna i etableringsuppdraget skulle etableringsplaner som avslutas när uppehållstillståndet löper ut innebära en rad praktiska problem.

Enligt 6 § i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska Arbetsförmedlingen upprätta en individuell etableringsplan med insatser som underlättar och påskyndar den nyanländes etablering. Första steget i denna process är att den nyanlände kommer till Arbetsförmedlingen och har ett eller flera etableringssamtal. Under dessa samtal kartläggs personen och lämpliga aktiviteter identifieras. Därefter fattar Arbetsförmedlingen beslut om rätt till etableringsplan och fastställer tiden som personen ska delta. Mediantiden från uppehållstillstånd till beslut om etableringsplan var i januari 84 dagar. För de som vistas på anläggningsboende och enligt gällande regelverk ska få sin etableringsplan upprättad först när de är kommunmottagna² var mediantiden 151 dagar.

Om ledtiderna från beslut om uppehållstillstånd till beslut om etableringsplan fortsätter ligga på samma nivå innebär det att flertalet av de med ettåriga uppehållstillstånd skulle få etableringsplaner som är betydligt kortare än ett år. Arbetsförmedlingen vill särskilt peka på problematiken kring gruppen som fortfarande vistas på anläggningsboende och väntar på bosättning. Enligt nuvarande regelverk ska denna grupp, även om de är kvar på ett anläggningsboende, få en etableringsplan när tolv månader från folkbokföringsdatum närmar sig.³ Om längden på etableringsplanen då inte får vara längre än tiden för

¹ Källa: Migrationsverket

² 3 a § Förordning (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

³ 3 a § Förordning (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Datum
2016-03-10

uppehållstillstånd skulle denna grupp normalt få etableringsplaner som endast sträcker sig någon månad framåt. Det är då inte möjligt att ha någon långsiktig planering eller att fylla etableringsplanen med några kvalitativa insatser.

För personer som vistas på anläggningsboende kan det till och med uppstå situationer där deras ettåriga uppehållstillstånd löper ut innan Arbetsförmedlingen fattat beslut om etableringsplan. Detta eftersom det kan dröja någon månad mellan datum för uppehållstillstånd och datum för folkbokföring. Därmed hinner det ettåriga uppehållstillståndet löpa ut innan det gått tolv månader från folkbokföringsdatum och Arbetsförmedlingen ska fatta beslut om etableringsplan. Myndigheten saknar då lagstöd för att bevilja en etableringsplan.

När de nyanländas tillfälliga uppehållstillstånd närmar sig slutdatum kan de ansöka om förlängt uppehållstillstånd hos Migrationsverket. Under tiden som Migrationsverket handlägger förlängningsansökan har Arbetsförmedlingen hittills valt att förlänga etableringsplanen fyra månader åt gången.⁴ Detta med stöd av förarbetet till lagen som anger att detta ska vara möjligt.⁵ Arbetsförmedlingen har även möjlighet att utifrån en arbetsmarknadspolitisk bedömning anvisa personerna till arbetsmarknadspolitiska program och besluta om subventionerade anställningar. Även dessa beslut får fattas högst fyra månader åt gången.⁶

Denna handläggning har hittills varit sällsynt förekommande inom myndigheten eftersom få nyanlända haft uppehållstillstånd som varit på ett år. Hela grundkonstruktionen för etableringsuppdraget bygger dessutom på möjligheten att fatta beslut om etableringsplaner på upp till 24 månader. Med den föreslagna ändringen skulle dock majoriteten av de kommande deltagarna i etableringsuppdraget få ettåriga etableringsplaner som ska förlängas enligt denna rutin. För Arbetsförmedlingens del skulle detta innebära att administrationen med att förlänga etableringsplaner ökar dramatiskt. Då Migrationsverkets handläggningstider i dagsläget är långa är risken dessutom stor att Arbetsförmedlingens förlängning av etableringsplaner, och beslut om eventuella programinsatser och subventionerade anställningar, skulle ske flera gånger. Det skulle gå i direkt strid mot regeringens uttalade ambition att minska onödig administrativ börda och skapa förutsättningar för en ökad flexibilitet och effektivitet i etableringsuppdraget.⁷

⁴ Arbetsförmedlingens interna instruktioner, Handläggningen av etableringsärenden, Dnr: Af-2015/154054

⁵ Regeringens proposition 2009/10:60 Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd, sid 70.

⁶ Arbetsförmedlingens interna instruktioner, Stöd när arbetssökande har tidsbegränsat uppehållstillstånd som gått ut, Dnr: Af-2012/422174

⁷ Proposition 2015/16:1 utgiftsområde 13, sid 33.

Datum
2016-03-10

För att undvika denna administration önskar Arbetsförmedlingen tillåta beslut om etableringsplaner som sträcker sig längre än giltighetstiden för deltagarens uppehållstillstånd. Beslutet ska dock ske med förbehållet att det upphör att gälla om deltagaren får ett lagakraftvunnet avslag på sin ansökan hos Migrationsverket om förlängt uppehållstillstånd.

Denna handläggning skulle inte endast undvika onödig administration utan också minska risken för att deltagare i etableringsuppdraget drabbas av något glapp mellan insatserna i samband med att deras tillfälliga uppehållstillstånd löper ut. Utifrån både individens och Arbetsförmedlingens perspektiv är det viktigt att deltagandet i etableringsaktiviteter tillåts fortsätta i oförändrad takt. Arbetsförmedlingen vill därför att gruppen med ettåriga uppehållstillstånd ska få delta i etableringsuppdraget så länge de har ett giltigt uppehållstillstånd eller tills de fått ett lagakraftvunnet avslag på sin förlängningsansökan. För att detta ska vara möjligt måste dock staten se till att alla myndigheter och aktörer inom etableringsuppdraget får de regelverk och resurser som krävs för att säkra gruppens fortsatta etableringsprocess. En helt avgörande punkt är att det finns en samsyn mellan olika myndigheter och aktörer kring vilket stöd gruppen med ettåriga uppehållstillstånd kan och ska få. Det gäller både under giltighetstiden för det ettåriga uppehållstillståndet och under tiden en ansökan om förlängt uppehållstillstånd behandlas av Migrationsverket.

Initialt är det viktigt att personer med ettåriga uppehållstillstånd får möjlighet att folkbokföra sig och får tillgång till landets socialförsäkringsförmåner. Detta för att kunna delta i etableringsuppdraget under samma förutsättningar som övriga deltagare. Vidare måste gruppens tillgång till etableringsinsatser säkras under tiden de väntar på ett beslut om förlängt uppehållstillstånd. En grundläggande förutsättning för det är att de inte återgår till att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande. Det handlar vidare om att trygga gruppens tillgång till kommunala insatser som sfi, samhällsorientering samt grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Det rör också gruppens möjligheter att erhålla etableringsersättning, etableringstillägg eller bostadsersättning samt tillgången till socialförsäkringsförmåner. Säkerställs inte denna samsyn är det en överhängande risk att de insatser som sker inom ramen för etableringsuppdraget blir mindre effektiva och vägen till etablering därmed längre.

Arbetsförmedlingen vill dock påpeka att även om gruppen med ettåriga uppehållstillstånd får etableringsplaner på 24 månader så kan flera av deltagarna uppleva svårigheter i att nå en progression i sin etableringsprocess. Detta eftersom den som inte är säker på att få stanna i Sverige kan uppleva en stress och oro som gör det svårt att fokusera på aktiviteterna i sin etableringsplan.

Datum
2016-03-10

5.4 Permanent uppehållstillstånd om utlänningen kan försörja sig

Arbetsförmedlingen ser allvarliga konsekvenser kring föreslagen regel om anställning som grund för permanent uppehållstillstånd, både för individen, arbetsmarknaden och myndigheten.

Arbetsförmedlingen har som mål att förbättra matchningen på arbetsmarknaden bland annat genom att motverka rekryteringsproblemen på arbetsmarknaden.⁸

Myndigheten har identifierat en rad yrken inom vilka det i Sverige råder brist på arbetskraft.⁹ Det gäller exempelvis läkare, sjuksköterskor och grundskolelärare. Rekryteringsproblem bland de offentliga arbetsgivarna beräknas dessutom tillta under 2016.

För att möta efterfrågan på kvalificerad arbetskraft arbetar Arbetsförmedlingen bland annat med metodutveckling för att snabbt identifiera och tillvarata nyanländas kompetens. En del i det är inrättandet av så kallade snabbspår inom de yrken där det krävs en längre valideringsprocess innan de nyanlända blir matchningsbara på den svenska arbetsmarknaden.

Genom att skapa en incitamentsstruktur som så tydligt premierar en anställning försämrar Arbetsförmedlingens möjligheter att tillvarata de nyanländas kompetens avsevärt. Antalet som avslutar sina etableringsplaner på grund av påbörjade högskolestudier är redan idag lågt och antalet kommer troligen att bli ännu lägre om förslaget går igenom.

Risken är stor att deltagare i etableringsuppdraget med kompetens och erfarenhet inom något bristyrke, där det krävs en längre valideringsprocess, inte validerar sina kunskaper och inte påbörjar kompletterande studier. Istället kan nyanlända läkare, lärare och sjuksköterskor välja att påbörja ett okvalificerat arbete endast för att få permanent uppehållstillstånd. Det är slöseri med individers kompetens och leder till att bristen på kvalificerad arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden kvarstår på en onödigt hög nivå.

Arbetsförmedlingen har kunnat se att jobbtillväxten nu sker inom de yrken som kräver minst gymnasiekompetens. Arbetsgivare efterfrågar i allt större utsträckning gymnasiekompetens även inom yrken där utbildningskraven traditionellt sett har varit låga. Chanserna att få ett

⁸ Regleringsbrev för Arbetsförmedlingen 2016

⁹ Arbetsförmedlingen: Var finns jobben? Bedömning för 2016 och en långsiktig utblick (2016-02-03)

Datum
2016-03-10

arbete för personer utan gymnasieutbildning bedöms därmed som små men inte obefintliga.¹⁰

Om fler nyanlända med en kvalificerad yrkesbakgrund väljer att påbörja enklare arbeten så kommer personer utan gymnasiekompetens att få det ännu svårare att få ett arbete. I februari var det lite mindre än en tredjedel av deltagarna inom etableringsuppdraget som hade en utbildning kortare än nio år. Personer med så kort utbildningsbakgrund är ofta i behov av en grundläggande och gymnasial utbildning via vuxenutbildningen för att kunna bli matchningsbara på arbetsmarknaden. Men i en situation där anställning blir en förutsättning för permanent uppehållstillstånd blir det svårare att motivera dessa att studera inom vuxenutbildningen. De kommer istället i större grad fokusera på att få en anställning vilket i praktiken blir extremt svårt då de konkurreras ut av de med längre utbildning. Det kommer att drabba individen men även samhället eftersom den strukturella obalansen på arbetsmarknaden riskerar att cementeras. Som Arbetsförmedlingen tidigare konstaterat riskerar myndigheten i praktiken att administrera arbetslösa med endast förgymnasial utbildning, snarare än att matcha dem mot lediga jobb.¹¹

För att Arbetsförmedlingen ska kunna fortsätta ta tillvara de nyanländas kompetens och motverka rekryteringsproblemen på arbetsmarknaden anser myndigheten att den föreslagna kopplingen mellan anställning och permanent uppehållstillstånd behöver utvidgas. Detta genom en komplettering som tar hänsyn till människor med erfarenhet från bristyrken och behovet av validering. Med detta tillägg minskas risken att Sverige förlorar de kompetenser som arbetsmarknaden efterfrågar. Som lagförslaget nu är formulerat så premieras de som påbörjar ett okvalificerat arbete före de som kan ta ett mer kvalificerat bristyrke på lite längre sikt.

Nyanlända med kompetens inom ett bristyrke och som måste genomgå en längre valideringsprocess för att kunna utöva sitt yrke bör därför också kunna få permanent uppehållstillstånd när det tillfälliga uppehållstillståndet löper ut. Detta förutsatt att personen har påbörjat en valideringsprocess mot ett bristyrke som i normalfallet tar längre än ett år att genomföra. De exakta kriterierna som ska vara uppfyllda för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd får utredas i särskild ordning. Men det kan exempelvis vara dokumentation som visar att personen påbörjat Socialstyrelsens eller Skolverkets valideringsprocess för de med utbildning utanför EU/EES. Ett annat exempel är om personen påbörjat studier som omfattas av förordning (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning. Det viktiga är att personer som har en kompetens som den svenska arbetsmarknaden lider

¹⁰ Arbetsförmedlingen: Arbetsmarknadsutsikterna våren 2015: Prognos för arbetsmarknaden 2015-2016 (2015-06-10)

¹¹ Ibid

Datum
2016-03-10

brist på får chansen att erhålla permanent uppehållstillstånd under tiden de validerar sina kunskaper. Det skulle gynna både individen och samhället på längre sikt.

Om validering mot ett bristyrke kan ligga till grund för permanent uppehållstillstånd kommer efterfrågan på dessa insatser öka. Det finns då skäl att bland annat se över utbudet, antal platser och formerna för Arbetsförmedlingens handläggning av dessa ärenden. Detta eftersom det lokala utbudet och myndighetens beslut får en direkt påverkan på deltagarens möjlighet att erhålla permanent uppehållstillstånd. Myndigheten kan inte inom svarstiden för denna remiss reda ut mycket behovet av resurser kommer att öka. Det bör utredas i särskild ordning, precis som vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Det finns också anledning att påpeka att Arbetsförmedlingen inte bara behöver mer resurser. Troligen kommer det att krävas andra arbetssätt och en annan arbetsorganisation. Arbetsförmedlingen behöver därför tid för att ställa om verksamheten inom etableringsuppdraget.

Arbetsförmedlingen vill också peka på faran med låta anställning bli en grundförutsättning för att få permanent uppehållstillstånd. Arbetsförmedlingen ser en risk att det missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring som trots tidigare lagändring¹² fortfarande finns kvar kommer att beröra även de som har ettåriga uppehållstillstånd och ingår i etableringsuppdraget. Det kan bli vanligare med handel av anställningsavtal och att personer påbörjar anställningar som inte ger arbetstagaren den lön som denne har rätt till enligt anställningsavtalet. Den trygghet som ett permanent uppehållstillstånd innebär gör att många deltagare kan tänkas göra stora uppoffringar för att få ett anställningsavtal.

Arbetsförmedlingens myndighetsutövande roll gentemot den enskilde individen blir med föreslaget regelverk betydligt mer långtgående. Detta då arbetsförmedlarens arbete kan få direkta konsekvenser för personens möjligheter att stanna i Sverige och/eller att återförenas med sin familj. Myndigheten ser därmed en risk att arbetsförmedlarna kommer att hamna i fler konfliktfulla situationer. Detta eftersom Arbetsförmedlingen ansvarar för etableringsplanens innehåll och de anvisningar till insatser som görs inom ramen för denna. Situationer kan uppstå då individens förväntningar exempelvis inte kan mötas av Arbetsförmedlingens utbud av insatser på orten. Det kan handla om att den arbetssökande inte ser att etableringsplanens innehåll på kort sikt bidrar till att komma ut i en anställning. Situationer med försök till otillbörlig påverkan mot Arbetsförmedlingens personal riskerar att öka.

¹² Regeringens proposition 2013/14:227 Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring

Datum
2016-03-10

I förslaget till lagrådsremiss framgår inte om anställningen som ger permanent uppehållstillstånd kan vara subventionerad eller inte. I stort sett samtliga inom etableringsuppdraget kvalificerar sig för instegsjobb eller nystartsjobb. De är idag också de vanligaste typerna av anställning bland deltagarna inom etableringsuppdraget. Om subventionerade anställningar inte anses vara kvalificerande för permanent uppehållstillstånd vill myndigheten peka på det faktum att nystartsjobb är en rättighet. Det innebär att arbetsgivare har rätt att anställa personerna som ingår i målgruppen med nystartsjobb. Om inte detta tillåts ligga till grund för ett permanent uppehållstillstånd kommer troligen mycket få personer att erhålla detta.

Om subventionerade anställningar ska kunna ge permanent uppehållstillstånd så innebär det samtidigt att Arbetsförmedlingens personal kan hamna i svåra situationer. Det kan vara att en deltagare exempelvis vill påbörja ett nystartsjobb men Arbetsförmedlingen bedömer att Arbetsgivaren inte uppfyller villkoren. Den enskilde arbetsförmedlaren tvingas då fatta ett avslagsbeslut som indirekt innebär att den nyanlände inte heller kan få permanent uppehållstillstånd. Samtidigt finns det en risk för att missbruket av anställningsavtal som nämndes tidigare spiller över på nystartsjobben. Det kan bli ett scenario med fler tidsbegränsade subventionerade anställningar som syftar till permanent uppehållstillstånd snarare än till en etablering på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen vill därför betona att bara för att en person har en subventionerad anställning via Arbetsförmedlingen så kan inte det ensamt tas som intäkt för att personen uppfyller de anställningsvillkor som berättigar till ett permanent uppehållstillstånd.

Arbetsförmedlingen vill särskilt peka på att möjligheterna att få ut nyanlända i arbete genom särskilt anställningsstöd i form av traineejobb kan bli svårare. Detta eftersom traineejobb är en anställning på som mest 75 procent där personen resten av tiden går en reguljär yrkesutbildning. Anställningen riskerar därmed att inte ge en tillräckligt hög lön för att uppfylla lagkravet på försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd.

Det finns även utifrån ett arbetsgivarperspektiv flera svårigheter med förslaget att anställning ger möjlighet till permanent uppehållstillstånd. Frågan är hur många arbetsgivare som är intresserade av att anställa personer vars uppehållstillstånd de facto är på väg att löpa ut. För en seriös arbetsgivare är det troligen enklare att anställa någon annan nyanländ som har permanent eller åtminstone treårigt uppehållstillstånd. Den som tänker anställa en person med ettårigt uppehållstillstånd riskerar dessutom att hamna i diskussioner om lön som tar sin utgångspunkt i den anställdes möjligheter att stanna i landet snarare än dennes arbetsuppgifter.

Datum
2016-03-10

I förslaget till lagrådsremiss framgår inte om anställningsförhållandet ska råda vid själva ansökan om permanent uppehållstillstånd eller vid beslutstillfället. Enligt gällande förvaltningsrätt ska dock anställningsförordningen råda vid tiden då Migrationsverket fattar beslutet. Arbetsförmedlingen vill därför peka på risken att en person på grund av långa handläggningstider hos Migrationsverket hinner förlora sin anställning och därmed förlora rätten till permanent uppehållstillstånd.

Det är idag fler män än kvinnor som får arbete inom etableringsuppdraget. Det gäller både subventionerade anställningar och osubventionerade anställningar. Arbetsförmedlingen vill därför påpeka att denna regel om anställning riskerar att missgynna framför allt kvinnors möjligheter att få permanent uppehållstillstånd. Som konstaterades ovan så kan de högutbildade komma att tränga undan de kortutbildade i kampen om okvalificerade arbeten och permanenta uppehållstillstånd. Då det är fler kvinnor bland de kortutbildade så löper de en särskild risk att missgynnas i konkurrensen om permanent uppehållstillstånd. Väntetider på barnomsorg och skola är också faktorer som försämrar framför allt kvinnors möjligheter att hinna få en anställning innan det tillfälliga uppehållstillståndet löper ut. Även alla nyanlända med funktionsnedsättning eller någon form av hälsoproblematik kommer att ha svårt att få en anställning inom ett år från att de erhållit sitt uppehållstillstånd.

Regeln om anställning som grund för permanent uppehållstillstånd får troligen en stor påverkan på de som idag vistas på anläggningsboende och väntar på bosättning. De kommer att i större utsträckning kräva aktiva insatser för att förbättra sina chanser att få ett arbete och därmed permanent uppehållstillstånd. Det är förstås i grunden positivt men leder till ett behov av mer resurser för denna grupp. I dagsläget erbjuds de som vistas på ett anläggningsboende och väntar på en bosättningsanvisning ett begränsat utbud av aktiviteter. Detta eftersom de förväntas få kvalitativa och sammanhållna insatser först när de är kommunmottagna och påbörjar en etableringsplan.

Den förändrade regeln om anvisning för bosättning¹³ kan leda till kortare väntetider för gruppen som vistas på anläggningsboende. Om väntetiderna för anvisning inte minskar riskerar de faror med självbosättning som finns att blir ännu större. Fler kommer att folkbokföra sig på adresser de inte bor på. Fler kommer också troligen bosätta sig hos släktingar och bekanta. Allt för att kunna påbörja en etableringsplan, få en anställning och därmed erhålla ett permanent uppehållstillstånd. Osäkra boendeförhållanden och trångboddhet kommer dock försvåra deras möjligheter att fokusera på aktiviteterna i sina etableringsplaner.

¹³ 5 § i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Datum
2016-03-10

7.2 Uppehållstillstånd på grund av anknytning till en flykting eller alternativt skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd

För Arbetsförmedlingen innebär regeln att myndigheten kommer att arbeta med fler deltagare i etableringsuppdraget som har svårt att fokusera på sina aktiviteter på grund av stress och oro för familjemedlemmar som är kvar i utlandet. Oro över familjemedlemmar kombinerat med oron över om man själv får stanna i Sverige riskerar att leda till en längre etableringstid för individen.

7.3 Utvidgat försörjningskrav

För Arbetsförmedlingen innebär även denna regel att fler deltagare inom etableringen kommer att ha svårt att fokusera på sina aktiviteter på grund av stress och oro för familjemedlemmar som är kvar i utlandet.

Då arbete är en förutsättning för att kunna uppfylla försörjningskravet kommer troligen fler att vara helt inriktade på arbete. Precis som för regeln att arbete kan ge permanent uppehållstillstånd kommer även denna regel att minska Arbetsförmedlingens möjligheter att ta tillvara de nyanländas kompetens. Samma farhågor som Arbetsförmedlingen pekar på i avsnitt 5.4 ovan kan till stora delar omfatta även detta förslag.

Arbetsförmedlingen kan särskilt notera att för de kvinnor som kan tänkas ansluta till sina självförsörjande män i Sverige finns inte samma tydliga ekonomiska incitament att komma till Arbetsförmedlingen och delta i en etableringsplan. Detta eftersom kvinnan förväntas bli försörjd av sin man.

9. Följändringar i etableringslagen

Arbetsförmedlingen välkomnar förslaget att gruppen som omfattas av den tillfälliga lagen ska tillhöra etableringsuppdraget. Som påpekades i avsnitt 5.4 ovan så anser myndigheten att gruppen ska få delta i etableringsuppdraget så länge de har ett giltigt uppehållstillstånd eller tills de fått avslag på sin förlängningsansökan. För att det ska vara möjligt måste samtliga myndigheter och aktörer ha ett regelverk som tillåter detta och få de resurser som krävs. Staten bör tillse att så sker.

Arbetsförmedlingen ställer sig dock undrande till vilka undantag från lagens bestämmelser om etableringsinsatser som regeringen vill föreskriva om. Det är viktigt att även gruppen med ettåriga uppehållstillstånd får tillgång till alla aktiviteter som normalt ska ingå i en etableringsplan.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Datum
2016-03-10

Mikael Sjöberg
generaldirektör

Emil Buskas
kvalificerad handläggare

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Mikael Sjöberg. Ärendet har föredragits av kvalificerad handläggare Emil Buskas. I den slutliga handläggningen av ärendet har direktören för Förmedlingsavdelningen Marie Linell-Persson, enhetschef för Integration och etablering Mathias Wahlsten samt verksjurist Ilona Heikka deltagit.